

راهنمای پژوهش دربارهٔ جناب ابوطالب علیه السلام - مهدی مجتهدی
فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث *سفینه*
سال دوازدهم، شماره ۴۸ «ویژه حضرت ابوطالب علیه السلام»، پاییز ۱۳۹۴، ص ۶۵ - ۹۶

راهنمای پژوهش دربارهٔ جناب ابوطالب علیه السلام

مهدی مجتهدی *

چکیده: یکی از مهمترین مراحل پژوهش، تدوین ادبیات آن موضوع است. از این رو برای سامان یافتن پژوهش‌های جدید دربارهٔ جناب ابوطالب بن عبدالمطلب، پدر بزرگوار حضرت علی علیه السلام، نیز به راهنمای تحقیق نیاز است. در نوشتار حاضر که بیش از ۲۵۰ منبع را شناسانده، کوشیده شده تا تمامی آثار مرتبط و مستقل دربارهٔ این شخصیت شناسانده شوند. همچنین برای نخستین بار مراجع مهم شرق شناسان در این موضوع، از قبیل مقالات دائرةالمعارفی، معرفی شده‌اند.

کلیدواژه‌ها: ابوطالب بن عبدالمطلب، کتابشناسی، پژوهش، مسلمانان، خاورشناسان.

تدوین ادبیات تحقیق یک موضوع، جزء لاینفک پژوهش درباره آن موضوع است. با توجه به تخصصی شدن علوم، این مهم، یعنی منبع‌شناسی ضرورتی دو چندان می‌یابد. از سویی تدوین این راهنمای پژوهش در حوزه تاریخ اسلام و به خصوص شخصیت‌های مشهور آن تاحدودی دشوار است. این نکته وقتی پیچیده‌تر می‌شود که شخصیتی تاریخی موضوع مباحث کلامی و مانند آن نیز باشد. جناب ابوطالب بن عبدالمطلب علیه السلام، عموی رسول خدا صلی الله علیه و آله و پدر حضرت علی علیه السلام، یکی از بهترین نمونه‌های چنین شخصیت‌هایی هستند. با عنایت به اینکه در طول تاریخ اسلام، بحث ایمان ایشان مورد تردید برخی از نویسندگان قرار گرفت، افزون بر شرح زندگانی وی، دامنه گسترده‌ای از آثار در دفاع از جناب ابوطالب علیه السلام پدید آمد تا ثابت شود که این بزرگوار مشرک از دنیا نرفته است.

بزرگانی اقدام به شناساندن آثاری کرده‌اند که درباره ابوطالب علیه السلام نوشته شده است. در راس همه مرحوم آقا بزرگ تهرانی با کتاب *گرانقدر الذریعه* قرار دارند. در مجلدات مختلف این کتاب به آثار مستقل در مورد ابوطالب اشاره شده است. به خصوص در جلد دوم ذیل *ایمان / ابوطالب*. همچنین در تحقیقات استاد مرحوم سید عبدالعزیز طباطبائی که با عنوان *اهل البيت علیهم السلام فی المكتبة العربية* منتشر شده است و چندین اثر دیگر، می‌توان آثاری را یافت که برخی از آنها چاپی هستند و بسیاری به صورت نسخه‌های خطی و چه بسا نایاب و حتی مفقود هستند.

در کنار این منابع، کتابشناسی‌های مستقلی نیز برای حضرت ابوطالب تاکنون منتشر شده است. عبدالجبار الرفاعی در کتاب ۱۲ جلدی *معجم ماکتب عن الرسول و اهل بیت صلوات الله علیهم* در واژه‌های ایمان و ابوطالب کتب چاپ شده را

می‌شناساند. عبدالله صالح المتفکی در مجله تراثنا در مقاله‌ای با عنوان «معجم ما الف عن ابی طالب (علیه السلام)» به معرفی کتب نشر یافته پیرامون جناب ابوطالب (علیه السلام) پرداخته است. این کتاب شناسی مجدداً در ویژه‌نامه مجله المرشد چاپ شده است. ناصرالدین انصاری قمی نیز در نوشتاری که دو بار به صورت مقاله و یک بار ضمن یک کتاب منتشر شده، به کتابشناسی در مورد جناب ابوطالب (علیه السلام) اقدام کرده است.^۱

در نوشتار حاضر، آثار مستقل معرفی شده‌اند و امید است در مجالی دیگر کتاب‌های مشتمل، که بخشی از آن‌ها درباره حضرت ابوطالب است، معرفی شوند. برای نمونه می‌توان یاد کرد از علامه سید جعفر مرتضی عاملی، که در مجموعه بزرگ ۳۵ جلدی الصحيح من سیره النبی الاعظم (قم: دارالحدیث، ۱۳۸۵) به اشکال مختلف از جناب ابوطالب (علیه السلام) سخن گفته و این منبعی قابل توجه است. همچنین الشیخ عبدالله الحسن در مناظرات فی العقائد و الأحکام (ج ۲، قم: خانه کودک، نشر بلاغ، چاپ اول، قم، ۱۳۷۷ ش. ج ۱، ص ۳۵۹-۳۸۴) که در بخشی با عنوان «أبو طالب (علیه السلام) مؤمن قریش» چهار مناظره با عناوین زیر آورده است: «مناظرة عبدالله بن عباس مع بعضهم فی إیمان أبی طالب (علیه السلام)»، «مناظرة السید محمد جواد المهری مع الأستاذ عمر الشریف فی مسألة إیمان أبی طالب (علیه السلام)»، «مناظرة الشیخ محمد الإشتهدی مع بعضهم فی إیمان أبی طالب (علیه السلام)» و «مناظرة السید علی البطحائی مع الشیخ عبدالله بن جحش فی مسألة إیمان أبی طالب (علیه السلام)».

ویژگی قابل توجه این منبع‌شناسی آن است که به پشتوانه منابع گردآوری شده

۱. مجله آینه پژوهش ش ۲۱ (آبان ۱۳۷۲ ش)، مجله میراث شهاب (نشریه کتابخانه آیت الله مرعشی-قم) ش ۷۰ (زمستان ۱۳۹۱) ص ۱۳۳-۱۶۱. کتاب کتابشناسی اهل البیت (علیهم السلام) بوستان کتاب قم، ۱۳۸۸. ص ۱۷-۴۳.

در کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین علی علیه السلام مشهد - با همت و توفیق استاد محمد مجتهدی - بخش مهمی از آثار معرفی شده قابل دسترسی هستند. لذا آثاری که با علامت © مشخص شده‌اند در آن کتابخانه موجود است.^۱ سایر مواردی که در آن کتابخانه موجود نیست، بر اساس منابع دیگری استخراج شده است که برای رعایت اختصار، نام کوتاه موارد پربسامد در انتهای مشخصات منبع آمده و اطلاعات کامل آنها به شرح زیر است:

الذریعه

آقا بزرگ تهرانی، محمد محسن؛ *الذریعه الى تصانیف الشیعه*، بیروت: دارالاضواء،

۱۴۰۳ق. = ۱۹۸۳م.

اهل البيت

طباطبایی، سید عبدالعزیز، *اهل البيت فی المكتبة العربیة*، قم: مؤسسه آل البيت علیهم السلام لإحياء التراث، ۱۴۱۷ق.

تذکره

سید حسن عارف نقوی، *تذکره علمای امامیه پاکستان*، اسلام آباد: امامیه دار التبلیغ، ربیع الثانی ۱۳۱۵ق. ترجمه محمد هاشم، در سال ۱۳۶۳ توسط مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان منتشر گردیده و نیز در مشهد از سوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی در سال ۱۳۶۹ شمسی به چاپ رسیده

۱. مدیر کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین علی علیه السلام مشهد، آقای محمد مجتهدی از خوانندگان گرامی دعوت می‌کند تا اگر به منابع معرفی شده در این مقاله که در آن کتابخانه موجود نیست دسترسی دارند، به هر شکل ممکن به ایشان اطلاع دهند:

info@imamalislib.com 09153176281

است. از همین چاپ اخیر ترجمه استفاده شده است.

تراثنا

منتفکی، عبدالله صالح؛ «معجم ما الف عن ابی طالب عليه السلام»، تراثنا، العددان ۶۳ و ۶۴ (رجب و ذوالحجّة ۱۴۲۱)، ص. ۱۶۳-۲۳۳.

کتابشناسی اهل بیت

انصاری قمی، ناصرالدین؛ کتابشناسی اهل البيت عليهم السلام، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۸. ص ۱۷-۴۳.

المرشد

فاضلی، حسین محمد علی، المرشد، العددان ۲۱ و ۲۲، ۱۴۲۹ق. = ۲۰۰۸م. این شماره از مجله ویژه نامه ایست با عنوان: ابوطالب عم النبي صلی الله علیه و آله و والد الوصی عليه السلام المؤمن قبل الاسلام و شامل مقالات و اشعار پیرامون جناب ابوطالب است. برخی از منابع، از این مجله استخراج شده اند. ویژه نامه مذکور با عنوان ابوطالب درفش یکتا پرستی توسط آقای حمید رضا آذیر به فارسی ترجمه شده و بنیاد پژوهش های آستان قدس مشهد آن را منتشر نموده است.

معجم

رفاعی، عبد الجبار؛ معجم ما کتب عن الرسول و اهل البيت صلوات الله عليهم، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۷۱-.

برخی از منابع این نوشتار به طور مستقیم از فهرست رایانه ای کتابخانه ها استخراج شده است، لذا در انتهای مشخصات منبع نام یکی از کتابخانه هایی که دارای آن منبع هستند، درج شده است. لازم به ذکر است که برای تمایز مقالات،

کلمه «مقاله» در انتهای مشخات مقالات ذکر شده است. همچنین بر اساس آنچه در کتابشناسی‌ها متداول است، منابع بر اساس نام مشهور پدیدآور مرتب شده‌اند و اگر نام پدیدآور مشخص نباشد، به جای آن، عنوان منبع در ترتیب الفبایی لحاظ می‌شود. همچنین اگر ناشر اثری مشخص نباشد «بی‌نا» و اگر تاریخ نشر آن مشخص نباشد «بی‌تا» درج شده است. کتاب‌هایی که برای مخاطب کودک یا نوجوان منتشر شده است، با کلمه «کودک» مشخص شده‌اند.

تمام تاریخ‌هایی که در این کتابشناسی آمده، هجری شمسی است، مگر خلاف آن قید شود.

در آخر باید اشاره شود که در اغلب فهرس مخطوطات کتابخانه‌ها یا در مقدمه متن مصحح نسخه خطی منتشر شده درباره جناب ابوطالب (ع) محقق به معرفی کتاب‌ها پرداخته‌اند. بی‌تردید این نوشتار قابل تکمیل است.^۱

۱. لطفا نظرات و نکات تکمیلی خود را به رایانامه نویسنده این نوشتار ارسال فرمایید.

۱. ابراشی، محمد عطیه
محمد فی بیت عمه ابی طالب
قاہرہ: مکتبہ عصر، ۱۹۸۰م.
<تراثنا
۲. ابراهیم، محمد زکی
عصمة النبی ونجاة ابویہ وعمہ وصحة
معجزاته حقيقة قطعية الثبوت
قاہرہ ۱۹۷۲ م.
<تراثنا
۳. ابن حیون التمیمی المغربی (قاضی
نعمان)، نعمان بن محمد (م ۳۶۳ ق)
ایمان ابوطالب علیه السلام
< اعیان الشیعة، ج ۱۰ ص ۲۲۳
<منیہ الراغب فی ایمان ابی طالب، شیخ
محمد رضا طبسی ص ۳۴
۴. ابن طاووس، سید احمد بن موسی (م
۶۷۳ ق).
ایمان ابی طالب علیه السلام
<الذریعة ج ۲ ص ۵۱۲
ابن طولون الصالحی الدمشقی، شمس
الدین محمد (م ۹۵۳ ق).
الروض النزیہ فی الاحادیث التي رواها
ابوطالب عن ابن اخیه
تحقیق و استدراک محمد باقر محمودی،
قم: مجمع احیاء الثقافہ الاسلامیہ،
۱۰۰ ص.
۵. ابن طراد، اسماعیل
ایمان ابوطالب
مجله تخصصی کلام اسلامی سال ۴
ش ۵۵، ۱۳۸۴
مقاله
آذری نژاد، اسماعیل
«ابوطالب بن عبدالمطلب»،
دانشنامه کلام اسلامی، جلد ۱، زیر نظر
جعفر سبحانی، قم: موسسه
امام صادق علیه السلام، ۱۳۸۸.
مقاله
اردبیلی، سبط الشیخ (- ۱۳۵۷ ق).
۶. «ابوطالب بن عبدالمطلب»
دائرة المعارف تشیع، زیر نظر احمد حاج
سید جوادى [و دیگران]، تهران: نشر
شهید سعید محبی، ۱۳۷۵ [چاپ سوم]،
۷. ج ۱، ص. ۴۱۴-۴۱۵.
©
«ابوطالب دانای قریش»
مجله صف ش ۹۱-۱۳۶۶ ش
<معجم
مقاله
«ابوطالب فریادگر توحید»
مسجد ش ۱۰۹ دی ۱۳۸۵
مقاله
ابوطالب کفیل الرسول
بیروت ۱۹۹۱ م. دارالاسلامیہ ص ۲۳
مجموعه سیره الصحابه الاخبار ش ۱
©
کودک
ابوطالب و قصیده اللامیه
تحقیق و جمع محمد مهدی صباحی
کاشانی، بیروت: امجاد، ۱۴۳۲ ق.
۱۱۸ ص.
©
آذر دهدشتی، اسماعیل
ایمان ابوطالب
مجله تخصصی کلام اسلامی سال ۴
ش ۵۵، ۱۳۸۴
مقاله
آذری نژاد، اسماعیل
«ابوطالب بن عبدالمطلب»،
دانشنامه کلام اسلامی، جلد ۱، زیر نظر
جعفر سبحانی، قم: موسسه
امام صادق علیه السلام، ۱۳۸۸.
مقاله
اردبیلی، سبط الشیخ (- ۱۳۵۷ ق).
۸. ۷.
۹.
۱۰.
۱۱.
۱۲.
۱۳.

- ابوطالب صلوات الله و سلامه عليه شيخ المؤمنين و شفيعهم: سيرة سيدنا و مولانا ابي طالب...
(عراق)، بی نا، بی تا، ۱۰۰ ص.
©
۱۴. الازدی المهلبی البصری، ابي الحسن بن هلال (بالال) بن ابي معاويه (قرن ۴ ق) ايمان ابوطالب عليه السلام (البیان عن خبرة الرحمن فی ايمان ابي طالب و آباء النبي) <الذريعة ۱۷۱/۳>
ازهری اللاذقی، سليمان
۱۵. بلوغ المارب فی نجاه آبائه عليه السلام و عمه ابي طالب
<اهل البيت ص ۷۱ ش ۱۳۸>
اسير، محمد علی
۱۶. ابوطالب بطل الاسلام الخالد بیروت: دار الثقلين مؤسسة البلاغ، بی تا، ۱۸۹ ص.
©
چاپ ديگر:
ابوطالب عملاق الاسلام الخالد لبنان: دار الاصاله، ۱۴۱۱ ق. ۱۸۲ ص.
©
۱۷. اسدی، شيخ فيصل ابوالائمه الاطهار سيد البطحاء ابوطالب عليه السلام بیروت: مؤسسه الاندلس للمطبوعات ۶۴۷ ص
©
۱۸. اسدی، قصی ابوطالب دراسه فی شعره
- <تراثنا اسلام ابي طالب
۱۹. نجف: لجنة رد الشبهات فی مؤسسة الغری للمعارف الاسلاميه، ۱۴۲۶ ق. ۱۶ ص.
©
۲۰. اشعری قمی، ابي القاسم سعد فضل ابي طالب و عبدالمطلب و عبدالله ابي النبي صلی الله علیه و آله و سلم
<الذريعة ج ۱۶ ص ۲۶۵> رجال النجاشی ص ۱۷۷
۲۱. آل سيد علی خان، سيد عبد الكريم واقع ابي طالب المومن
<ابوطالب و بنوه ص ۴۱۴>
۲۲. آل طعمه حائری، سيد عبدالحسين ترجمه حياه ابي طالب
<طبقات اعلام الشيعة، ج ۱۵، بيروت: دار احياء التراث العربي.
آل مسروح المظفر، احمد بن عقيل ابوطالب
۲۳. <تراثنا آل نوح، كاظم نجاه ابي طالب
۲۴. مؤلف طرق حديث الائمه قريش وفي بعضها من بني هاشم ص ۹۴ اميني، عبدالحسين احمد الغدير
۲۵. جلد ۷ ص ۳۳۰ - ۴۱۲ و ج ۳۸ - ۲۹ پيرامون جناب ابوطالب بحث نموده اند
©
به جهت اهميت، اين بخش كتاب الغدير به صورت مستقل چاپ و ترجمه شده

است.

۲۵/۱. ابوطالب حامی الرسالة
بی‌نا، بی‌تا. ۱۲۰ ص.

©

۲۵/۲. ابوطالب مظلوم تاریخ
مترجم انتشارات بدر، تهران، بهار
۱۳۵۹، ۱۹۶ ص وزیری

©

۲۵/۳. ابوطالب حامی الرسول
اعداد و تحقیق محمد حسن شفیعی
شاهرودی قم مؤسسه میراث النبوه
۱۴۳۱ق، ۱۵۲ ص رقعی

©

۲۵/۴. ابوطالب حامی پیامبر
تدوین تحقیق و ترجمه محمد حسن
شفیعی شاهرودی، قم: مؤسسه میراث
النبوه ۱۴۳۲ق، ۱۷۶ ص رقعی

©

۲۵/۵. ابوطالب مظلوم تاریخ
ترجمه محمد فضل حق، کراچی: جامعه
تعلیمات اسلامی، ۲۰۱۰م. ۲۶۸ ص

©

۲۵/۶. ابوطالب صحابی مظلوم
تدوین عبدالعلی محمدی شاهرودی
تحقیق محمد حسن شفیعی شاهرودی
قم مؤسسه میراث نبوت
۱۴۳۲ق، ۲۷۱ ص رقعی

©

۲۵/۷. حاتمی، غلامرضا
سرور قریش حضرت ابوطالب مظلوم
تاریخ به روایت اهل سنت
مشهد الماس شرق ۱۳۸۸. ۳۹ ص

©

امینی، محمد هادی
دیوان ابی طالب

۲۶.

(که بیش از ۱۰۰۰ بیت می‌باشد)

(در مقدمه کتاب مواهب المواهب ص ۱۲
یاد شده)

انصاری قمی، ناصر الدین

۲۷.

«کتابشناسی حضرت ابوطالب (ع)»
آینه پژوهش، ش ۲۱، آبان ۱۳۷۲.
ص. ۸۹-۹۶.

مقاله

©

«کتابشناسی حضرت ابوطالب»
میراث شهاب، شماره ۷۰، زمستان
۱۳۹۱ شمسی.

مقاله

©

انصاری هندی، خالد
حیة ابی طالب فی اثبات ایمان ابی طالب
(اردو)
<تراثنا

۲۸.

انصاری، غلام حسین
ابوطالب و اسلام

۲۹.

ملتان انجمن ناصر الغراء ۱۹۶۷م. (اردو)
<کتابشناسی اهل بیت ص ۴۰
۲۹/۱. اوردبادی، محمدعلی
ابوطالب مؤمن قریش
در: موسوعة العلامة الاوردبادی.

کربلاء: العتبة العباسية المقدسة، ۱۴۳۶،

ج ۱۰ ص ۷-۱۳

اهل، عبدالعزيز سيد

ابوطالب

۳۰.

- بیروت: دارالعلم للملایین، ۱۹۵۱ م. ۳۱
- شیخ بنی هاشم (ابوطالب علیه السلام)
 <الذریعه ج ۱۴ ص ۲۶۵
- ایمان ابوطالب علیه السلام
 نسخه خطی در دانشگاه تهران
 ش ۱۰۰۳۱/۲
- ۳۲
 <فهرست نسخه های خطی کتابخانه
 مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران
 ج ۱۷ ص ۵۲۸
- ۳۳
 بحث فی اسلام ابی طالب عم النبی
 نسخه در جامع کبیر در یمن، صنعاء
 <مجله المورد مج ۳، ع ۲ س ۱۹۷۴ م.
 ص ۲۰۵
- ۳۹
 برزنجی الشافعی الشهروری، محمد بن
 [عبدالرسول (م. ۱۰۳ ق.)]
 بغیة الطالب لایمان ابی طالب
 <اهل البيت ص ۶۸ ش ۱۳۳
- ۴۰
 [بر اساس نسخه کتابخانه مجلس
 شورای اسلامی در حال تصحیح است.]
 توضیح: کتاب اسنی المطالب فی نجاه
 ابی طالب تالیف شیخ احمد بن زینی
 دحلان خلاصه این کتاب است.
- ۴۱
 <ذیل: دحلان شافعی مکی
 بصری التمیمی الحنبلی (-۳۷۵ ق.)
- ۳۴
 ایمان ابی طالب علیه السلام
 <الذریعه ج ۲ ص ۵۱۳
- ۳۵
 بغدادی مدائنی، ابی الحسن علی بن
 محمد بن عبدالله بن ابی سیف
 اخبار ابی طالب وبنیه
 (هدیه العارفین ج ۱ ص ۶۷۰) <تراثنا
- ۳۶
 بغدادی، محمود
 سید البطحاء
 با مقدمه آیت الله مرعشی نجفی
 قم: دارالغدیر، ۱۹۸۹ م.
 <تراثنا
- ۳۷
 بن سالم، محمد بن عمر بن محمد
 معروف به ابن الجعابی
 اخبار ابی طالب
 (ریحانه الادب ج ۷ ص ۴۴۳)
- ۳۸
 بن علی، سید احمد بن صاحب بن هادی
 مشهور به واعظ
 ابوطالب ایمان ومواقف
 <المرشد، ص ۴۳۶.
- ۳۹
 بن وجیه، لیب
 اسلام ابی طالب من خلال آیات
 والاحادیث والاشعار والوقایع التاريخية
 دمشق: بی نا، ۱۹۳۸ م.
 <تراثنا
- ۴۰
 بهادلی، علی
 مواقف ابی طالب عقائده ام عاطفیه
 قم: موسسه ام القرى للتحقیق والنشر
 ۱۴۳۲ ق. ۲۴۵ ص.
- ۴۱
 بهرامیان، علی
 «ابوطالب (عمران) بن عبدالمطلب»
 ترجمه فرزین نگهبان، دانشنامه
 اسلامیکا، زیر نظر ویلفرد مادلونگ و
 فرهاد دفتری، ج. ۲، لیدن (هلند): بریل،
 ۲۰۰۸ م. (انگلیسی)
 مشخصات اصل اثر:

Bahramian, Ali; Negahban, Farzin. "Abū Ṭālib (Imrān) b.

- تهران: شبیرنگ، ۱۳۸۸.
 کودکی
 < کتابخانه آستان قدس رضوی، مشهد
 پتبالوی، محمدعلی
 ایمان حضرت ابوطالب
 (اردو) چاپ گوجرانواله
 < کتابشناسی اهل بیت ص ۴۰
 پور طباطبایی، سید مجید
 ابوطالب تجلی ایمان
 تهران: معاونت امور فرهنگی وزارت
 فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۷۲، ۱۸۶ ص
 رقعی
 ©
 تمیمی، عباس فاضل
 شذرات فیما کتبه الشعراء بحق سید
 البطحاء ابوطالب (رضی الله عنه)
 بغداد: بی نا، ۱۴۳۱ ق. ۱۴۰ ص.
 ©
 تهرانی، شیخ عباس
 الجواب الصائب عن شبهة ایمان
 ابی طالب
 < الذریعه ج ۵ ص ۱۷۰
 تهرانی، شیخ میرزا نجم الدین جعفر
 کافل الیتیم (ابوطالب، یا شیخ الابطح در
 ایمان ابیطالب)
 این کتاب در سال ۱۳۸۰ ق. در مطبعه
 آداب نجف در ۲۲۰ صفحه چاپ شده
 است
 < الذریعه ج ۱۷ ص ۲۴۴
 جاوری پاکستانی نجفی، کاظم حسین
 اثیر
 ۵۰.
- 'Abd al-Muttalib."
Encyclopaedia Islamica.
 Editors-in-Chief: Wilferd
 Madelung and, Farhad
 Daftary. Brill Online, 2015.
 ©
 ۴۵.
- بوهل، فرانتس (۱۸۵۰-۱۹۳۲ م.)
 «ابوطالب»
 دانشنامه اسلام، ویرایش اول، زیر نظر
 هوتسما و دیگران، ج. ۱، لیدن (هلند):
 بریل، ۱۹۱۳-۱۹۳۶ م. (انگلیسی)
 مشخصات اصل اثر:
 Buhl, Frants Peder William
 Meyer.
 "Abū Ṭālib."
Encyclopaedia of Islam, First
 Edition (1913-1936). Edited by
 M. Th. Houtsma, T.W. Arnold,
 R. Basset, R. Hartmann. Brill
 Online, 2015.
 ©
 ۴۶.
- چاپ مجدد در:
 ۴۷.
 "Abū Ṭālib."
Shorter Encyclopaedia of Islam,
 Edited by H.A.R. Gibb and
 J.H. Kramers, Leiden: E.J.
 Brill, 1953.
 ©
 ترجمه ترکی:
 "EBŪ TÂLIB"
ia [islam Ansiklopedisi], IV, 52.
 بیضون، لیبب وجیه (-۱۹۸۰ م)
 ایمان ابوطالب (علیه السلام)
 < معجم ج ۱
 پارسا، فاطمه (۱۳۶۲-)
 ابوطالب و خدیجه
 ۴۳.
 ۴۴.

۵۱. مطلوب الطالب فی ایمان ابی طالب (اردو) <تراثنا الجیدی، ابراهیم بن محمود ابوطالب المحامی الاول عن الدعوة الاسلامیة <تراثنا چشتی، صائم عیون المطالب فی اثبات ایمان ابی طالب ۲ جلد لاهور: ۱۴۱۲ق. چشتی کتب خانه جهنگ بازار فیصل آباد جلد اول ۶۰۵ص، جلد دوم ۵۱۷ص رقیی ©
۵۲. الحاج، حسن «ابوطالب مأوی الرسول والرسالة» میقات الحج، العدد ۱۸، رجب ۱۴۲۳ق. ص. ۱۲۲-۱۶۴. مقاله حبیب، عبدالکریم «اسنی المطالب فی شرح خطبه ابی طالب» مجلة الثقافة الاسلامیة، دمشق، العدد ۴۵، ۱۴۱۳ق. مقاله حداد، علی ابوطالب... مومن باستحقاق بیروت دارالمحجہ البیضاء ۱۴۲۹ق، ۹۵ ص رقیی ©
۵۳. حسن، محمد کامل (محامی) ابوطالب عم الرسول (فی سلسلة عظمای الاسلام ۹) بیروت: المكتب العالمی <اهل البيت ص ۱۶ ش ۱۱. حسنی الشامی الصنعانی، هاشم بن یحیی بن احمد (م ۱۵۸ق). ارشاد الهارب من صحة ایمان الاقارب ایمان آباء الرسول وعمه ابی طالب تحقیق عباس حمید کریم الزیدی، قم: دار الغدير، ۱۴۲۴ق. ۲۲۴. ©
۵۴. حسنی، سید نبیل ابوطالب ثالث من اسلم كربلاء: مكتبة العتبة الحسينية المقدسة، ۱۴۲۹ق. ۲۰۶ص. ©
۵۵. حسنی، سید نبیل «ناگفته‌هایی از تاریخ ابوطالب علیه السلام: تحلیل گزارش تاریخی خرگوشی (م ۴۰۷ق)» ترجمه و تلخیص عبدالحسین طالعی فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷ «ویژه حضرت ابوطالب علیه السلام»، تابستان ۱۳۹۴، ص ۶۲-۷۲. مقاله ©
۵۶. حسنین شیفته تاج الافاضل، مولانا علی اولین مداح رسول ﷺ حضرت ابو طالب

۶۸. حسینی رفاعی، سید طالب
عقیده ابی طالب
بیروت: دارالاضواء، ۱۹۹۰ م.
<تراثنا
۶۹. حسینی نجفی، سید حسن
اسلام ابی طالب
<منية الراغب فی ایمان ابی طالب، شیخ
محمدرضا طیبی ص ۳۴
حضرت ابوطالب دیدگاه اهل سنت ج ۴
نشریه پیام دین مشهد ۱۳۸۶ - ۲۸ ص
رقعی ©
۷۰. حضرت ابوطالب ج ۱
نشریه پیام دین مشهد ۱۳۸۶ - ۲۸ ص
رقعی ©
۷۱. حضرت ابوطالب دیدگاه ابن عربی ج ۲
نشریه پیام دین مشهد ۱۳۸۷ - ۲۸ ص
رقعی ©
۷۲. حضرت ابوطالب دیدگاه مولوی ج ۳
نشریه پیام دین مشهد ۱۳۸۶ - ۲۸ ص
رقعی ©
۷۳. حضرت ابوطالب شخصیت بزرگ عالم
اسلام»
پیام انقلاب، سال چهارم، ش ۷۶.
مقاله
حقیقت ایمان حضرت ابوطالب
مرکز تحقیقات موسسه فاطمیه مشهد،
غنچه یاس بی تا - ۳۲ ص جیبی ©
۶۱. <تذکره، ص ۱۸۰
حسنین شیفته تاج الافاضل، مولانا علی
کلام ابی طالب
<تذکره، ص ۱۸۰
۶۲. حسین بن سردار حسین، سید مرتضی
معروف به آقا قاسم صدر الافاضل
ابوطالب
مطبوع ۱۴۰۷
<تراثنا
۶۳. حسین شیرازی، مولانا سید خورشید
العرفان فی دلائل ایمان حضرت عمران
<تذکره، ص ۹۳
۶۴. حسینی آل مجد د شیرازی، سید حسن
«ابوطالب عم الرسول المصطفی مومن
بنی هاشم»
علوم الحدیث، العدد ۱۱، محرم - جمادی
الثانیة ۱۴۲۳ ق. ص ۵۴-۸۰.
۷۲. مقاله
حسینی الحنفی، احمد بن خیری پاشا بن
یوسف
۶۵. ابوطالب کافل النبی و ناصره
<اهل البيت ص ۳۲۹ ش ۵۱۷ و ص ۱۶
ش ۱۲
<حنفی، احمد خیری
۶۶. حسینی الهمندی الله آبادی، علی کبیر بن
جعفر بن علی رضا بن فقیر الله
غایه المطالب فی ایمان ابی طالب
حسینی بغدادی، سید طالب مشهور به
خرسان
۶۷. الیاقوتة الحمراء فی ایمان شیخ البطحاء
مخطوط
<تراثنا

۷۶. الحلفی المخزومی، کاظم
اسمی المطالب فی ایمان ابی طالب
نصف الاشرف ۱۳۵۹ ق
<ترائنا
حمزة، تامر محمد
«أبو طالب حصن النبوة»
بقية الله، العدد ۲۳۹، رمضان ۱۴۳۲ ق.
ص. ۶۴-۶۷.
©
۷۸. الحموی، سید جمیل
[مدير مسئول هفته نامه اسرار حلب]
القول الصائب فی اسلام ابی طالب
<المرشد، ص ۴۳۶.
حمید سلیم گندمی
«عقد الانامل در اثبات ایمان ابوطالب -
میرزا ابراهیم بن ابی الفتح زنجانی»
فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و
حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب (علیه السلام)»، تابستان
۱۳۹۴، ص ۱۶۵-۱۸۴.
مقاله
©
۷۹. حنفی، احمد خیری
القصیده الغراء فی ایمان ابی طالب شیخ
البطحاء
تحقیق سید علی بن حسین خطیب
هاشمی، کاظمیة: المطبعة الحیدریة،
۱۳۸۲ ق. ۹۳ ص.
©
۸۰. <حسینی الحنفی، احمد بن خیری پاشا
بن یوسف
۸۱. خون، محمد بن عبدالسلام (- ۱۳۲۸ ق.)
اتحاف الطالب بنجاة ابی طالب
(مخطوط فی الرباط، الفهرست الثالث
۲۹۹۸)
[این کتاب خلاصه اسنی المطالب فی
نجاة ابی طالب است.]
<اهل البيت ص ۱۸ ش ۱۸
حیدر، نجم افتخار
«ابوطالب»
©
۸۲. دانشنامه جهان اسلام / اکسفورد،
ویرایش اول، زیر نظر جان ال.
اسپوزیتو، ج ۱، انتشارات دانشگاه
اکسفورد. (انگلیسی)
مشخصات اصل اثر:
- Haider, Najam Iftikhar
"Abū Ṭālib."
The Oxford Encyclopedia of the
Islamic World. Edited by: John
L. Esposito. Oxford University
Press, 2009.
©
۸۳. حیدری، تاج الدین
ایمان ابوطالب
(گجرات)
(تذکره ص ۶۴)
حیدری، مولانا تاج الدین
ایمان ابی طالب
(اردو)
<تذکره، ص ۶۴
خزاعی نیشاپوری، شیخ محمد صاحب
کتاب الاربعون حدیثا عن الاربعین
منی الطالب فی ایمان ابی طالب
۸۴. حیدری، تاج الدین
ایمان ابی طالب
(اردو)
<تذکره، ص ۶۴
خزاعی نیشاپوری، شیخ محمد صاحب
کتاب الاربعون حدیثا عن الاربعین
منی الطالب فی ایمان ابی طالب
۸۵. حیدری، تاج الدین
ایمان ابی طالب
(اردو)
<تذکره، ص ۶۴
خزاعی نیشاپوری، شیخ محمد صاحب
کتاب الاربعون حدیثا عن الاربعین
منی الطالب فی ایمان ابی طالب

و حکومت عربستان قصد اعدام مولف را داشت و عاقبت با پادرمیانی آیت الله حکیم از عراق و سران بعضی دول نجات پیدا کرد. کتاب چاپ‌های متعدد دارد و به زبانهای مختلف هم ترجمه شده است ۹۱/۱. ابوطالب مومن قریش، ترجمه سید حسین محفوظی [به فارسی]، قم: نشر حبیب، ۱۳۸۸. ©

۹۱/۲. ابوطالب مومن قریش، ترجمه [به انگلیسی]، قم: انصاریان، ۲۰۰۰م. ©
۹۱/۳. ابوطالب مومن قریش ترجمه اردو لاهور ۴۳۶ ص ©
<تراننا

۹۲. خورشید حجاز مدایح و مناقب ابوالائمہ حضرت ابوطالب - ۳۰ ص
<مشهد کتابخانه آستان قدس رضوی
داداش نژاد، منصور

۹۳. «ابوطالب بن عبدالمطلب هاشمی (۷۵ قبل بعثت / ۱۰ بعثت)»
دانشنامه سیره نبوی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ج. ۱، صص ۳۸۶-۴۰۲. ©

۹۴. دحلان شافعی مکی، شیخ احمد بن زینی (۱۲۳۱-۱۳۰۴ق.)
اسنی المطالب فی نجات ابی طالب - قاهره: مکتبة التراث والعلوم العربية، بی تا، ۶۳ ص. ©

۹۴/۱. تعلیق علی بن حسین الهاشمی، تهران مطبعة اسلامیه، ۱۳۸۲ ق. ۶۴ ص. ©

<الذریعه ج ۲۳ ص ۲۱۲

۸۶. خزاعی، عبدالحسین
عطاءات ابی طالب دراسة عصریة لادلة حقیقیة مستوحاة من الكتاب والسنة تثبت ایمان ابی طالب سلام الله علیه
نجف: العتبة العلویة المقدسه، ۱۴۳۶ق. ۱۸۰ ص.

۸۷. خزام الصیادی الرفاعی الحسینی، محمد بن حسن وادی بن علی
السهم الصائب لکبد من آذی اباطالب (الاعلام زرکلی ج ۶ ص ۹۴)
<تراننا

۸۸. خطیب المصری، شیخ محمد خلیل - غایه المطالب فی شرح دیوان ابی طالب

۸۹. <اهل البيت ص ۳۲۹ ش ۵۱۸
خطیب، سید عقیل
ابوطالب الرجل المفتی علیه
نجف؟: بی نا، ۲۰۱۴م. ۱۹۲ ص. ©

۹۰. خلیفه شوستری، محمد ابراهیم
ایمان ابی طالب وموقف الشیخ المفید منه
قم: کنگره هزاره شیخ مفید، ۱۴۱۳ق. ۲۰ ص. ©

۹۱. خنیزی قطیفی، عبدالله
ابوطالب مؤمن قریش
قم: دار الغدیر، ۱۴۲۵ق. ۴۳۲ ص وزیری.
در پی تالیف این کتاب، اتفاقاتی رخ داد

- ۹۴/۲- اعداد و تقدیم صالح وردانی،
قاهره: دار الهداف، بی تا. ۱۱۴ ص.
©
- ۹۴/۳- تحقیق و تعلیق حسن بن علی
سقاف، عمان (اردن)، دار الامام النووی،
۱۴۲۸ ق. ۱۵۲ ص.
©
- ۹۴/۴- ابوطالب چهره درخشان قریش
ترجمه فارس اسنی المطالب فی نجاه
ابی طالب، ترجمه محمد مقیمی، تهران:
۱۳۷۱ - ۷۶ ص
©
- ۹۴/۵- محمد نجم الدین علی صاحب
مدارس سنی دکن حیدر آباد ۱۳۱۳ ق.
-محبوب الرغائب ۳۳۵ ص (اردو)
<تراثنا
- ۹۴/۶- ترجمه مولوی حکیم مقبول احمد
دهلوی، هند ۱۳۱۳ (اردو)
<الذریعه ج ۴ ص ۷۸
- ۹۴/۷- اسنی المطالب فی نجاه ابی طالب
ترجمه
<الذریعه ج ۴ ص ۷۸
- ۹۴/۸- اسنی المطالب فی نجات
ابی طالب
ترجمه علامه صائم چشتی، لاهور: شبیر
برادرز، ۲۰۰۷ م. (اردو) ۲۸۰ ص.
©
- ۹۵- الدرة الغراء فی شعر شیخ البطحاء
جمع و تحقیق و شرح باقر قربانی زرین،
تهران: سازمان چاپ و نشر وزارت ارشاد
اسلامی، ۱۳۷۴. ۲۰۵ ص
©
- ۹۶- دقه، محمد علی بن محمد
ابوطالب عم النبی
مجله نهج الاسلام دمشق سال ۶ ش ۲۲،
۱۴۰۶ ق.
<معجم ج ۱
مقاله
- ۹۷- دیباجی، سهل بن احمد بن عبدالله (م)
۳۸۰ ق.)
ایمان ابی طالب عليه السلام
<الذریعه ج ۲ ص ۵۱۳
دیوان ابی طالب
- ۹۸- جمع و تعلیق دکتر عبد الحق عانی
لندن: دارکوفان، ۱۹۹۱ م.، ۲۲۴ ص
<تراثنا
- ۹۹- دیوان ابی طالب
بمبئی: چاپ فیض رسان، ۱۳۲۶ ق.
<تراثنا
- ۱۰۰- دیوان ابی طالب
جمع و تحقیق یونس بن احمد سنجاری
(رساله دکتر)
- ۱۰۱- <تراثنا
دیوان ابی طالب
تهیه و تنظیم ابراهیم منینی بعلبکی
در چهار فصل
<تراثنا
- ۱۰۲- دیوان ابی طالب
جمع و تحقیق و تعلیق شیخ علی ... الزواد
<تراثنا
- ۱۰۳- دیوان ابی طالب
نسخه‌ای در لیبزیک به شماره ۵۰۵
(رفاعیه ۳۳) موجود است و نسخه‌های
دیگری هم دارد.

حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷

«ویژه حضرت ابوطالب (علیه السلام)»، تابستان

۱۳۹۴، ص ۱۲۰-۱۴۹.

مقاله

©

روبین، یوری (۱۹۴۴ - م.)

«ابوطالب»

۱۱۰.

دانشنامه اسلام، ویرایش سوم، زیر نظر

فلیت و دیگران، جزء ۲۰۰۹-۲، ص.

۴۲-۴۴، لیدن (هلند): بریل، ۲۰۰۷- م.

(انگلیسی)

مشخصات اصل اثر:

Rubin, Uri.

"Abū Ṭālib."

Encyclopaedia of Islam,

THREE. Edited by: Kate Fleet,

Gudrun Krämer, Denis

Matringe, John Nawas, Everett

Rowson. Brill, 2009-02, pp. 42-

44.

مقاله

©

روحانی، علی

المواهب فی ایمان ابی طالب

۱۱۱.

[دستنویس بوده و احتمالاً هنوز چاپ

نشده است]

«اختران فضیلت ج ۱، ص ۴۰۹.

روضاتی، سید احمد

۱۱۲.

«ساقی زائران خدا و نگهبان رسول

خدا»

روزنامه اطلاعات ۲۵ و ۲۶ / ۱۳۷۰ / ۱۳۷۰.

مقاله

<تراثنا

دیوان ابی طالب

۱۰۴.

پژوهش و تحقیق درباره دیوان است.

توسط خاورشناس تیودور نولدکه ظاهراً

در سال ۱۸۶۴ و ۱۹۸۷ م. در مجله

استشراق چاپ شده است.

<المرشد، ص ۴۴۵.

ربعی نزاری، جعفر (معروف به نقدی)

۱۰۵.

مواهب الوهاب فی فضائل والد

امیرالمومنین علی بن ابی طالب (علیه السلام)

۱۰۵/۱. چاپ سنگی ۱۳۴۱ ق نجف.

۱۰۵/۲- تحقیق و تعلیق محمد هادی

امینی، بیروت: شركة الکتبی، ۱۹۹۱ م.

۳۰۴ ص

©

رحیمی، جهانشاه

۱۰۶.

ستاره دنباله دار

تهران موسسه نباء ۱۳۸۱ - ۲۴ ص

کودک

©

رسالة فی صحة ایمان ابی طالب

۱۰۷.

(در مقدمه کتاب الايضاح لابن شاذان

ص ۶۷ تألیف مرحوم سیدجلال ارموی

یاد شده)

رضایی، اسدالله

۱۰۸.

ابوطالب اسوه مقاومت و ایمان

قم: زائر، ۱۳۸۹، ۱۹۲ ص رقعی

©

رضایی، امیرحسین

۱۰۹.

«چهره جناب ابوطالب در ادبیات

فارسی»

فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و

۱۱۳. زبیدی، سهیل عبد الزهراء
ابوطالب الرمز الروحي للاسلام
نجف ۱۴۳۴ق. ۱۲۷ص.
©
۱۱۴. زمیزم، سعید رشید
۷۰ [سبعون] صورة مشرقة من حياة
ابوطالب
بيروت: دار الجوادين، ۱۴۳۲ق. ۱۵۸ص.
©
- زنجانی، میرزا ابراهیم < حمید سلیم
گندمی، عقد الانامل در اثبات ایمان
ابوطالب.
زهرة الادباء فی شرح لامية شيخ
البطحاء ۱۱۵
جعفر نقدی. نجف مطبعة حیدریه، ۱۳۵۶
ق - ۵۰ ص وزیري
< الذریعه ج ۱۲ ص ۷۲
©
- الزواد، ناحی احمد
۱۱۶. ابوطالب عقيدة وكفاح
دار البصرة، ۱۲۰ص
(کتابخانه تخصصی پژوهشکده حج و
زیارت)
سجاد، سید محمد حسن
۱۱۷. سخنی چند پیرامون حضرت ابو
تالب (عليه السلام)
اصفهان: نشر حجت ۱۴۱۹ق. - ۳۰ص
جیبی
©
- سجاد، محمد حسین
۱۱۸. شمع محفل طاها: مجموعه اشعار درباره
حضرت خدیجه به انضمام حضرت
- ابوطالب مظلوم تاریخ
اصفهان: مجمع النور، ۱۳۸۵
(کتابخانه مرکزی شهرداری اصفهان)
سردار کابلی کرمانشاهی، حیدر قلی خان
۱۱۹. دیوان ابی طالب و شرح لامیه ابی طالب
< نقیاء البشر فی القرن الرابع عشر
ج ۲ ص ۶۹۸، چاپ جدید با عنوان طبقات
اعلام الشیعه ج ۱۴
[شرح لامیه ابوطالب توسط دکتر قربانی
زرین تصحیح و تحقیق شده و آمادۀ
چاپ است]
سرور الشافعی، عماد عبد الکریم
۱۲۰. صحوه الطالب فی رد الشبهات عن ابی
طالب
بیروت بی نا ۱۴۲۶ ص ۴۶۴ وزیري
©
- سلیم، عزالدین
۱۲۱. «ابوطالب الصحابی المفتری علیه»
رسالة الثقلین، سنة ۸؛
العدد ۲۹، ص. ۱۵۰-۱۷۱.
العدد ۳۰، ص ۱۱۹-۱۳۷.
العدد ۳۱، ص ۱۴۷-۱۶۳.
مقاله
این مقالات به صورت کتاب چاپ
و منتشر شده است. نک ذیل: محمد، عبد
الزهراء عثمان (نام مستعار مؤلف)
سلیم گندمی، حمید < حمید سلیم
گندمی
سید زین العابدین
۱۲۲. حضرت ابوطالب
کراچی
(اردو)

۱۲۳. < کتابشناسی اهل بیت ص ۴۰
سید، کمال
ابوطالب ناصر الرسول
قم موسسه انصاریان ۱۳۸۴ ش -
۳۲ ص.
کودک

۱۲۳/۱. سید، کمال.
پناه چلچله‌ها: دمی با ابوطالب یار
پیامبر ﷺ، ترجمه سید ابوالقاسم
حسینی ژرفا.
قم: پارسیان، ۱۳۷۶.

[ترجمه کتاب: ابوطالب ناصر الرسول]
< سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران، تهران
سیدحسن، سیدطاهر
۱۲۴. ابوطالب نصیر الاسلام
مجله التضامن (عراق - ناصریه) سال ۳
ش ۲۰۱، ۱۳۸۵ ق.
< معجم
مقاله

۱۲۵. شاکری، حسین
ابوطالب شیخ البطحاء
قم: موسسه الاسلامیه للتبلیغ والارشاد
(قم، کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و
ایران)

۱۲۶. شرف الدین، سید محمد علی
شیخ الابطح او ابوطالب
بیروت: دارالارقم، ۱۹۸۷ م. موسسه
الاعلمی، ۱۴۴ ص وزیری
©

< نسخه خطی: الذریعه ج ۱ ص ۲۹۵
۱۲۶/۱ - ابوطالب
ترجمه سید ظفر مهدی جایسی (مدیر
مجله سهیل یمن هند)
(اردو)

< الذریعه ج ۱ ص ۷۹
< کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی (ره)

شرقی، طالب علی
۱۲۷. «ابوطالب مسلم بقلبه و لسانه»
مجله ینابیع سال ۲ ش ۹، ۱۴۲۶ ق.
نجف
مقاله

۱۲۸. شریف تهرانی عسکری، محمد
دیوان حضرت امیر و دیوان ابوطالب
< المرشد، ص ۴۴۶.

< طهرانی میرزا نجم الدین محمد
< عسکری، نجم الدین
شمیری، سعید

۱۲۹. ابوطالب علیه السلام اول المومنین
< تراثنا

۱۳۰. شیخ صدوق ابن بابویه، محمد بن علی
اخبار ابی طالب و عبدالمطلب و عبد الله
و آمنه بنت وهب

(الذریعه ج ۱ ص ۳۱۷)
شیدایی پور، محسن
۱۳۱. مردان بنی هاشم عبدالمطلب، ابوطالب،

عبدالله و حمزه ---
قم: دیانت، ۱۳۹۲ - ۹۶ ص جیبی
[ابوطالب، ص ۳۲ - ۵۹]

©

شیرازی قندهاری افغانی، مولوی محمد
حسن بن میرزا محمد اکبر ۱۳۲

ایمان / ابوطالب علیه السلام
< تراثنا

شیرازی، رضا ۱۳۳
شاید بیارد باران: داستان زندگی حضرت
ابوطالب، تصویرگری طوبی قاضی زاده.
تهران: پیام آزادی، ۱۳۷۶.
کودک

< سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران، تهران
صافی موسوی، سید محمد ۱۳۴
ابوطالب علیه السلام داعیه الاسلام الاول
< تراثنا

صبحی، محمد مهدی ۱۳۵
«مواقف النبی ﷺ تجاه ابی طالب علیه السلام»
در: جشن نامه آیت الله رضا استادی، به
کوشش رسول جعفریان، قم: کتابخانه
تخصصی تاریخ سلام و ایران، ۱۳۹۳.

©

نیز نک < ابوطالب و قصیده الامیه
صوانی بیهقی، شیخ معین الدین ۱۳۶
(فخر الزمان) ابوالمحاسن مسعود
سلوة الشیعه فی تحقیق ایمان ابی طالب
< تراثنا

طیبی نجفی، محمد رضا ۱۳۷
منیة الراغب فی ایمان ابی طالب

تحقیق عماد الدین طیبی
قم، ۱۳۹۵ ق - ۱۵۸ ص رقعی
©

۱۳۷/۱. تحقیق دیگر:

منیة الراغب فی ایمان ابی طالب
تحقیق محمد جعفر طیبی، قم: مرکز
النشر التابع المکتب الاعلام الاسلامی،
۱۴۱۷ ق. ۲۴۸ ص.

©

۱۳۷/۲. ترجمه فارسی:
ابوطالب یگانه مدافع اسلام
مترجم محمد محمدی اشتیاردی
تهران: قائم، ۱۳۵۴. ۲۵۹ ص.

©

الطیبی، محمد علی ۱۳۸
حیة ابی طالب
< تراثنا

طهرانی، میرزا نجم الدین محمد جعفر
شریف بن میرزا محمد ۱۳۹
الشهاب الثاقب لرجم مکفر ابی طالب
< الغدير ج ۷ ص ۴۰۳

< عسکری، نجم الدین
< شریف تهرانی عسکری، محمد.
ظلامه ابی طالب نظره فی آیه
کاظمین الامانه العامه للعتبه کاظمین ۱۴۰

المقدسة، ۹۶ ص، رقعی

©

عام الحزن وفاة شیخ البطحاء ابی طالب
والسيدة خدیجة الكبرى ۱۴۱
کاظمین: الامانة العامة للعتبة کاظمین
المقدسة، ۱۴۳۳ ق. ۱۶ ص.

©

- عاملی، شیخ عبدالحسین نعمت
۱۴۲. اسلام ابی طالب (ع)
<تراثنا
عرفی، سید حیدر محمد سعید
۱۴۳. ابوطالب بطل الاسلام
دمشق: بی نا، ۱۴۱۰ ق. ۲۴۰ ص.
©
عزمی، سید عبدالحلیم
۱۴۴. «القول الصائب فی اسلام ابی طالب»
قاهره.
[من سلسله کتب اسلام وطن]
<المرشد، ص ۴۳۶.
عسکری، نجم الدین
۱۴۵. ابوطالب حامی الرسول وناصره
۱۳۸۰ ق. ۲۲۰ ص وزیرى ©
عسلی، سعید
۱۴۶. ابوطالب کفیل الرسول ملحه اسلامیه
من ۲۰۰۰ بیت
بیروت: دارالزهراء، ۱۴۰۶ ق. ۲۲۲ ص
©
عطار، قیس بهجت
۱۴۷. «شیخ الأباطح فی شعر الأوردبادی»
فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و
حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب (ع)»، تابستان
۱۳۹۴، ص ۱۰۷-۱۱۹.
مقاله
©
عفراوی الطرفی، علی
۱۴۸. نیل المطالب فی مظلومیه ابی طالب
بیروت: دارالمحجة البيضاء، ۱۴۲۶ ق.
- ۲۴۰ ص.
©
عقیل المظفر، عبد الواحد بن احمد
۱۴۹. درسه عن ابی طالب
<تراثنا
عکاس، علی
۱۵۰. ابوطالب کیست
۱۹۹۲ م
(بنگالی)
<کتابشناسی اهل بیت ص ۴۲
علوی امین، سید خلیل
۱۵۱. ابوطالب هل مات مسلما؟
قاهره: مکتبه الشروق الدولیه، ۱۴۳۲ ق.
۸۷ ص وزیرى
©
علی خان، سید محمد علی
۱۵۲. ابوطالب وبنوه جلد ۱ و ۲
نجف، ۱۹۶۹ م. ۴۲۲ ص ج ۱ و ۱۲۹ ص
ج ۲ وزیرى
توضیح اینکه این کتاب مشترکا توسط
دارالمرتضی و دارالمحجه البيضاء در
بیروت نشر یافته است ©
علیوی کشکول، هناء عباس
۱۵۳. شعر ابی طالب دراسته ادبیه
قم: دلیل ما- ۱۴۲۹ ق.، ۵۴۷ ص وزیرى
©
رساله دکتر
غایة المطلوب فی شرح دیوان ابی طالب
۱۵۴. عم النبی
جمع و شرح: سید محمد... الخطیب
النیدی الاخمنی المصری
طنطا مصر، ۱۹۵۱ م. - ۱۸۵ ص

< تراثنا

غریفی بحرانی نجفی، سید مهدی

۱۵۵. *الرغائب فی ایمان ابی طالب*

(الذریعه ج ۱۱ ص ۲۴۱)

غریفی موسوی خطیب هاشمی نجفی،

۱۵۶. سیدعلی

شرح قصیده ابی طالب

(مستدرک اعیان الشیعه ج ۳ ص ۱۴۸)

< مقدس موسوی غریفی، سیدعلی

غفاری، عبد الرسول

۱۵۷. *کبیر الصحابة ابوطالب*

نجف: العتبه العلویه المقدسه، ۱۴۳۳ق،

۵۵۱ ص وزیری

©

۱۵۷/۱. غفاری، عبد الرسول

الدلیل الثاقب علی ایمان ابی طالب

قم مکتبه الامام الحسین التخصصیه

وطوبای محبت ۱۴۳۲ - ۲۲۰ ص رقی

این کتاب برگرفته از کتاب کبیر الصحابه

ابوطالب دکتر عبد الرسول غفاری نجف

العتبه العلویه المقدسه است.

©

فاضل، جعفر

۱۵۸. *پدر ایمان*

مشهد: یوسف فاطمه ۱۳۸۷ - ۶۴ ص

رقعی

©

فاضلی، حسین محمد علی

۱۵۹. *المرشد، ابوطالب عم النبی ﷺ و والد**الوصی ﷺ المومن قبل الاسلام،*

عدد خاص ۲۱-۲۲، بیروت: دار المحجة

البیضاء، ۱۴۲۹ق، ۴۷۱ ص.

©

۱۵۹/۱. *ابوطالب درفش یکتا پرستی*

ترجمه حمید رضا آژیر، مشهد: آستان

قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی،

۱۳۹۱. ۵۵۱ ص.

©

فخر روحانی، محمدرضا

۱۶۰. *حضرت ابوطالب از نگاه برخی*

مستشرقان

فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و

حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷

«ویژه حضرت ابوطالب ﷺ»، تابستان

۱۳۹۴، ص ۱۰۶-۹۷.

مقاله

©

فرج پور، مرتضی [مصاحبه شونده]

۱۶۱. «مصاحبه علمی مکتوب با حجت الاسلام

و المسلمین حاج شیخ مرتضی فرج پور

درباره حضرت ابوطالب»

فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و

حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷

«ویژه حضرت ابوطالب ﷺ»، تابستان

۱۳۹۴، ص ۹۶-۷۳.

مقاله

©

فصیح هندی، شیخ محمد علی (ساکن

۱۶۲. مکه)

*القول الواجب فی ایمان ابی طالب**المسمى (الرمی الصائب فی کبد الطالب**لابی طالب)*

©

قباڭچى النجفى، سيد حسن سيد على
منية الطالب فى حياة ابي طالب
تحقيق: مؤسسه احياء التراث الشيعى،
نجف الاشرف.
قم: دليل ما، ١٤٢٨ق. ١٤٢ص.

©

نسخه خطى < الذريعه ج ٢٣ ص ٢٠٤
قربانى زرین، باقر
ابوطالب
تحقيق على اكبر تلافى
تهران: شركت نشر و تبليغ نيك معارف،
١٣٧١- ٥٦ ص رقى

©

قربانى زرین، باقر
«شرح قصيده لاميه حضرت
ابوطالب عليه السلام» از مرحوم علامه سردار
كابلې
فصلنامه امامت پژوهى، ش ١١، پاييز
١٣٩٢، صص. ٣٠٧-٣١٣.
مقاله

©

قربانى زرین، باقر
«شعر ابوطالب: گزارش و تحليل ادبى و
محتوايى»
فصلنامه تخصصى مطالعات قرآن و
حديث سفينه، سال دوازدهم، شماره ٤٧

نجف: مركز الامير لاهياء التراث
الاسلامى، ٢٠١٢م.
قطع وزبرى ٢٨٤ صفحه
با اضافات سيد حسين حسنى براقى و
مقدمه و تحقيق سيد محمود مقدس
غريفى

©

<الذريعه ج ١٧ ص ٢١٥
فهمى پاشا، سيدعلى مشهور به چلبى
زاده
طلبة الطالب فى شرح لامية ابي طالب
مطبوع تهران ١٣٢٧- ٧٨ص
<تراثنا

١٦٣/١. چاپ مجدد در: مجله الموسم،
شماره ١٠٠، سال ١٤٣٤ ق= ٢٠١٣ م،
ص ٩٥-٣٧.
فيض آبادى، سيد بدر الحسن (١٩٧٢ م)
فيضان ابوطالب

(اردو)، بنارس

<كتابشناسى اهل بيت ص ٤١
فيض آبادى، ناصر حسين
سيدالحنفاء حضرت ابوطالب
(اردو)، لاهور

<كتابشناسى اهل بيت ص ٤١
فيضى الحنفى الجورومى، شيخ احمد
فيض الواهب فى نجات ابي طالب
<اهل البيت ص ٥٨٤ ش ٣٧٧

فيغلالى، ادهم روحى؛
«ابوطالب»
دائرة المعارف اسلام اوقاف دينى تركيه،
ج ١٠، ص. ٢٣٧-٢٣٨.
مشخصات اصل اثر:

- «ویژه حضرت ابوطالب (ع)»، تابستان ۱۳۹۴، ص ۱۵۰-۱۶۴.
مقاله ©
۱۷۲. قره چه داغی تبریزی، محسن بن محمد (م. ۱۳۵۱ق.)
- ایمان ابی طالب (ع)
الذریعه ج ۲ ص ۵۱۳
۱۷۳. قمی، احمد بن داود بن علی ایمان ابی طالب
۱۷۴. قمی، سهل بن الیسع بن عبدالله ایمان ابوطالب (ع)
تراثنا
۱۷۵. قندهاری، مولوی حسن منظومه در مدح ابوطالب
تهران ۱۳۸۲ق. (مشهد کتابخانه آستان قدس رضوی)
۱۷۶. قنوات، عبدالرحیم (۱۳۴۵ -) «در کنار پدر (ابوطالب)»
دانشنامه امام علی (ع)، زیر نظر علی اکبر رشاد، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۷۹. ج. ۸، ص. ۶۱-۱۴۴.
مقاله ©
۱۷۷. کاردان، غلامرضا کاروانی در سایه ابر قم: موسسه در راه حق، ۱۳۷۱.
در چاپ اول: ۱۳۶۶، هیئت تحریریه موسسه در راه حق به عنوان پدیدآور درج شده است.
کودک
۱۷۸. <کتابخانه آستان قدس رضوی، مشهد کاشف الغطاء، محمد حسین رساله فی ایمان ابی طالب نجف ۱۳۹۴ق.
تراثنا
۱۷۹. کدیمی، حسین جواد ابوطالب بن عبدالمطالب والد امیر المومنین علی (ع)
بغداد ۱۹۶۷م.
تراثنا
۱۸۰. الکرکانی، شمس العلماء میرزامحمد حسین مقصد الطالب فی ایمان آباء النبی و عمه ابی طالب
بمبئی ۱۳۱۱ق. چاپ سنگی
الذریعه ج ۲ ص ۱۱۱، الغدير ج ۷ ص ۴۰۲
کعبی، داود سلمان ابوطالب ناصر الاسلام
۱۸۱. دارالحوراء، بی تا ۱۰۸ ص رقیی ©
الکلبی، هشام بن محمد (م ۲۰۶ق.) نسب ابی طالب
الذریعه ج ۲۴ ص ۱۳۶)
۱۸۳. کلیدار آل طعمه موسوی حائری، سید عبدالحسین ترجمه حیاة ابی طالب عم النبی (مستدرک اعیان الشیعه ج ۵ ص ۲۵۹)
کندی الجرجانی، ابی الحسن احمد بن محمد بن احمد بن طرخان (قرن ۵ ق.) ایمان ابی طالب (ع)

- مقاله
©
گلی زواره، غلامرضا
۱۹۰. ابوطالب مرد ستوده خصال
در: مجموعه ره نوشته راهیان نور. قم:
بوستان کتاب، ۱۳۸۰
- مقاله
۱۹۱. لاهور، عزیز علی
مقام ابوطالب
۱۹۷۶ م
(اردو)
۱۹۲. < کتابشناسی اهل بیت ص ۴۲
لطیف انصاری، مولانا خواجه محمد
معارج العرفان فی عصمت ابی طالب
عمران من آیات القرآن
< تذکره، ص ۳۳۱
لکهنو، سید اسد علی
۱۹۳. حیات ابوطالب
(اردو)، امیه مشن، ۱۳۷۴ ق، الله آباد
سلمی پریس، ۱۳۷۴ ق
< کتابشناسی اهل بیت ص ۴۰
لکهنوی، سید محمدصادق
۱۹۴. سردار قریش
(اردو) مدرسه الواعظین
< کتابشناسی اهل بیت ص ۴۱
الماحوزی البحرانی، ابی الحسن شمس
۱۹۵. الدین سلیمان بن عبد الله
رساله فی ایمان ابی طالب
(مقدمه الاربعون حدیثا فی اثبات امامه
امیرالمومنین علیه السلام ص ۱۲ تالیف شیخ ابی
الحسن شمس الدین سلیمان بن عبد
الله... الماحوزی البحرانی)
- < الذریعه ج ۲ ص ۵۱۲
کهمیان، ذاکر حسین حکیم
۱۸۵. فتح الغالب فی شرح المطالب فی اثبات
ایمان حضرت ابوطالب
(اردو)
< تراثنا
۱۸۶. کوفی، احمد بن القاسم (م ۴۱۱ ق.)
ایمان ابی طالب علیه السلام
< الذریعه ج ۲ ص ۵۱۲
۱۸۷. کوفی، احمد بن محمد بن عمار (م
۳۴۶ ق.)
ایمان ابی طالب علیه السلام
< الذریعه ج ۲ ص ۵۱۲
۱۸۸. گرشاسبی، احمد رضا
ابوطالب
تهران: کتاب نیستان، ۱۳۸۸- ۱۹۱ ص.
به صورت فیلم نامه نوشته شده است.
©
گلشنی، عبدالکریم
۱۸۹. «ابوطالب»
دائرة المعارف بزرگ اسلامی، زیر نظر
سید کاظم موسوی بجنوردی، تهران:
مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج. ۵،
ص ۶۱۸-۶۲۰.
مقاله
©
۱۸۹/۱. «ابوطالب»
دائرة المعارف الاسلامیة الکبری، زیر نظر
سید کاظم موسوی بجنوردی، تهران:
مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج. ۴،
ص ۷۳۵-۷۳۷. (ترجمه عربی)

۱۹۶. مازندرانی، ملاعلی بن میرزا خلیل
شرح حدیث اسلام ابی طالب بحساب
جَمَل

(نسخه خطی مجموعه ۱۳۶ حسینه
شوشتری های نجف)
< کتابشناسی اهل بیت ص ۱۸

۱۹۷. مالکی، علاء
مظلومیه ابی طالب
نجف الاشرف ۱۴۲۴ ق - ۱۸۸ ص
رقعی

۱۹۸. مجتهد کرکی، سید حسین (م ۱۰۰۱)
(منسوب)

ایمان ابی طالب علیه السلام

< الذریعه ج ۲ ص ۵۱۲

۱۹۹. مجتهدی، مهدی
«مروری بر دیدگاه‌های عماد عبدالکریم
سرور شافعی در باب ایمان ابوطالب»

فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و
حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷

«ویژه حضرت ابوطالب علیه السلام»، تابستان
۱۳۹۴، ص ۳۴-۶۱.

©

مقاله

۲۰۰. محزم، نجاح
نصرة ابی طالب للاسلام

< تراثنا

محمد، حسام

۲۰۱. ابوطالب مومن قریش

نجف: دارالبذر، ۱۴۳۳ ق. - ۲۴ ص
وزیری

©

کودک

محمد، عبد الزهراء عثمان

۲۰۲. ابوطالب الصحابی المفتی علیه
بیروت: الهادی، ۱۴۲۵ ق، ۱۲۵ ص.

©

محمدداوی، علی صالح رسن

۲۰۳. ابوطالب بن عبد المطلب دراسة فی
سیرته الشخصية ومواقفه من الدعوة
الاسلامية

بیروت: دارالمکتبه البصائر، ۱۴۳۳ ق،
۳۶۰ ص وزیری

©

محمدداوی، علی صالح رسن

۲۰۴. بهادلی، شیماء هاتو فعل

«لامية الشاعر أبي طالب بن عبد المطلب
(البحث الثاني) دراسة في مضامینها أولا
(مناسك الحج)»

مجلة ابحات البصرة (العلوم الانسانية)،
عدد ۳۶، ۲۰۱۱ م، ص. ۲۵۵-۳۰۲.

©

محمدی اشتیهادی، محمد

۲۰۵. زندگی پرافتخار حضرت ابوطالب

تهران: انتشارات پیام آزادی، ۱۳۷۵-
۲۰۸ ص جیبی

©

محمدی اشتیهادی، محمد

۲۰۶. ابوطالب آموزگار پاسداری

قم: انتشارات هادی، ۱۳۹۹ ق.-
۱۴۴ ص جیبی

©

رقعی

©

مرزه، عبد الحلیم حاتم
ایمان ابی طالب من مصادر علماء السنة
نجف: بی نا، ۱۴۲۳ق. ص ۳۵.
(۲۵۶۰۸)©

مسلوت، عبد الحمید محمود
۲۱۴.

«أبو طالب بن عبدالمطلب»
الازهر، المجلد العشرون، محرم
۱۳۶۸ق. ص ۸۲-۸۶.

©

المصری، معوض عوض ابراهیم
۲۱۵.
الرسول والرسالة فی شعر ابی طالب
کویت، ۱۹۸۲م. - ۷۹ص
<تراثنا

مغنیه، احمد محمد

۲۱۶.
ابوطالب المسلم (موسوعة التاريخ
الاسلامی رقم ۶)،

بیروت: دارالكتاب اللبناني، ۱۹۸۳م.
<تراثنا

مغنیه، احمد محمد

۲۱۷.
ابوطالب مع الرسول (من موسوعة
التاريخ الاسلامی رقم ۵)

بیروت: دارالكتاب اللبناني، ۱۹۸۲م.
<تراثنا

۲۱۸.
مفید، محمد بن محمد (۳۳۶-۴۱۳ق.)
ایمان ابی طالب علیه السلام

- تحقیق شیخ محمد حسن آل یاسین،
بغداد: دارالتضامن در مجموعه سلسه
النفاث (النهضة) الاولى للمخطوطات
۱۳۷۴ - ۱۳۸۴ ق.
- تهران، تحقیق انتشارات موسسه

محمودی، محمد باقر

۲۰۷.

منية الطالب فی مستدرک دیوان سید

الاباطح ابی طالب علیه السلام، ضمیمه دیوان
شیخ الابطاح ابی طالب،
قم: مجمع احیاء الثقافه الاسلامیه، ۵۱
ص

©

۲۰۸.
مدائنی البغدادی، ابی حسن علی بن
عبدالله (م ۲۲۵ق.)

اخبار ابی طالب وولده

<اهل البيت ص ۲۵ ش ۲۸

مرتضوی، سید محمد؛

۲۰۹.
«بررسی روایات ضحضاح»،
مطالعات اسلامی: علوم قرآن و حدیث،

ش. ۸۳/۳، پاییز و زمستان ۱۳۸۸،

صص. ۱۵۳-۱۷۳.

مقاله

©

مرتضی عاملی، سید جعفر

۲۱۰.
ظلامه ابی طالب، تاریخ ودراسة

بیروت: المركز الاسلامی للدراسات،

۱۴۳۰ق.، ۱۷۵ص.

©

مرتضی عاملی، محمد یوسف

۲۱۱.
هذا هو ابوطالب

بیروت: امجاد، ۱۴۳۰ق. ۲۳۷ص.

وزیری

©

مردانی، خیر الله

۲۱۲.
پرتوی از سیمای تابناک ابوطالب

قم: نشر راه قرآن، ۱۳۸۴ - ۱۷۰ص

بعثت (ضمیمه کتاب الافصاح فی امامه
امیرالمومنین علی علیه السلام)

- لبنان، بیروت، موسسه المفید، ضمن
موسوعه مولفات الشیخ المفید، تحقیق
موسسه بعثت ©

- تهران انتشارات موسسه بعثت به
شکل مستقل توسط کنگره بین المللی
هزاره شیخ مفید ©

<الذریعه ج ۲ ص ۵۱۳
برخی از نسخه های اثر: مشهد: رضوی
(۸۲۸۸)؛ قم: مرعشی (۲۵۵/۶)؛ تهران:
ملی (۴۴۵/۱۰)، ملک (۶۱۵/۱۰۶)، شورا
(۸/۳ خونی)، دانشکده ادبیات
(۱۱۲/۵)؛ نجف اشرف کتابخانه آیت
الله حکیم.]

۲۱۹. مقدس موسوی غریفی، سید علی
(معروف به خطیب هاشمی)
کتاب ماقیل من الشعر فی ابی طالب
<الذریعه ج ۱۹ ص ۲۳

غریفی موسوی خطیب هاشمی نجفی،
سید علی

۲۲۰. منتفکی، عبدالله صالح
«معجم ما أَلَفَ عن أبی طالب»
تراثنا، العددان ۶۳ و ۶۴، ۱۴۲۱ق.
ص. ۱۶۳-۲۳۳.

مقاله
©

۲۲۱. مهزومی البصری، ابی هفان (م ۲۵۷ق.)
علی بن حمزه البصری التمیمی (م ۳۷۵ق.)

دیوان ابی طالب بن عبد المطلب
تحقیق شیخ محمد حسن آل یاسین،
بیروت: دار ومکتبه الهلال، ۱۴۲۱ق.
ص. ۳۸۱.

قسمت اول این کتاب همانطور که اشاره
می شود، به تحقیق سید محمد صادق آل
بحر العلوم ومرحوم شیخ محمد باقر
محمودی چاپ شده است.

۲۲۱/۱- دیوان ابی طالب عم
النبی ﷺ، جمع و شرح دکتر محمد
تونجی - ناشر دارالکتاب العربی بیروت
۱۴۲۹

۲۲۱/۲- این دیوان توسط سرکار خانم
سیده رقیه احمدی با همین نام ترجمه
شده است ناشر انتشارات اسوه تهران
سال نشر ۱۳۹۱

همراه با متن ۲۰۵ص
©

۲۲۲. مهزومی، ابی هفان عبدالله بن احمد (م
۲۵۷ق.)

دیوان شیخ الابطاح ابی طالب
۲۲۲/۱- تصحیح و تعلیق سید محمد
صادق آل بحر العلوم در عراق و بیروت و
مکتبه نینوی الحدیثه در تهران چاپ و
نشر یافته- ۴۰ص وزیری

©

۲۲۲/۲- تحقیق و تعلیق و استدراک
مرحوم شیخ محمد باقر محمودی. قم:
مجمع احیاء الثقافة الاسلامیة، بی تا،

۹۶ص.

©

مهلبی، علی بن بلال

۲۲۳.

ایمان ابوطالب علیه السلام

<معجم ج ۱ ص ۲۶۳

الموسوی الحسنی، سید ابی الفتوح جلال

۲۲۴.

الدین الحسن... مهناالداودی

عمدة الطالب فی مناقب ابی طالب

<تراثنا

موسوی تستری لکهنوی، میرمحمد

۲۲۵.

عباس

(م ۱۳۰۶ق.)

بغیه الطالب فی اسلام ابی طالب

<الذریعه ج ۳ ص ۱۳۴

موسوی تستری لکهنوی، میرمحمد

۲۲۶.

عباس

م ۱۳۰۶

شرح قصیده ابی طالب

<الذریعه ج ۱ ص ۴

موسوی حسینی عاملی، سید محمد

۲۲۷.

بغیه الطالب فی ایمان ابی طالب (فی

بیان احوال ابی طالب و اثبات ایمانه

وحسن عقیدته)

تحقیق: سید محمد مهدی موسوی

خرسان، قم: منشورات المكتبة الحیدریة،

۱۴۲۸ق. ۱۳۴ ص.

©

۲۲۷/۱. تحقیق دیگر:

- بغیه الطالب فی حال ابی طالب

تحقیق محمد جواد نورالدین فخرالدین

بیروت مؤسسة آل البيت علیه السلام لاحیاء

التراث، ۱۴۳۲ق. ۹۶ص.

©

نسخه خطی <الذریعه ج ۳ ص ۱۳۵

موسوی زنجانی، سید میرزا ابی القاسم

۲۲۸.

امین الدین محمد

رسالة فی اسلام ابی طالب

(فهرست مشاهیر علمای زنجان)

<تراثنا

موسوی قزاز، سید جواد

۲۲۹.

ابوطالب ناصر الاسلام والمومن الکافل

مقدمه: باقر شریف قرشی، بی نا،

۱۴۲۰ق. ۱۴۸ص.

©

موسوی کاظمینی واعظ، سید محمد

۲۳۰.

مهدی

ایمان ابی طالب سید البطحاء شیخ

قریش

کاظمین: جامعه الواعظ لعلوم آل البيت،

۵۴ ص وزیري

©

موسوی موحد ابطحی اصفهانی، سید

۲۳۱.

محمدعلی

سید البطحاء (ابوطالب)

۱۴۲۳ق.

<المرشد، ص ۴۴۱.

موسوی، سید عبدالرحیم

۲۳۲.

سید البطحاء ابوطالب کافل رسول الله

وناصره

قم: المجمع العالمی لاهل البيت علیه السلام،

۱۴۲۲ق. ۱۲۰ص.

©

۲۳۲/۱. ابوطالب بزرگ مکّه ترجمه (سید

- البطحاء ابوطالب کافل رسول الله
وناصره)
ترجمه حسین علی عربی (۱۳۴۹-)
قم: مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، ۱۳۹۳.
موسوی، شمس الدین فخار بن معد (م
۶۳۰ ق). ۲۳۳
- ایمان ابوطالب علیهم السلام معروف به / الحجة
على الذهاب الى تكفير ابی طالب علیهم السلام
۱/ ۲۳۳ - چاپ سنگی نجف الاشرف
۱۳۵۱ ق
۲/ ۲۳۳ - تحقیق سید محمد صادق بحر
العلوم نجف الاشرف، ۱۹۶۵ م ©
۳/ ۲۳۴ - تحقیق دکتر سید محمد بحر
العلوم با مقدمه عبد الفتاح عبد المقصود
مصری، بیروت دار الزهراء ۱۹۸۷ م
- قم مطبعه سید الشهداء ۱۹۹۰ م
المیشی الغدیری، مزیل حسین بن الله
دته ۲۳۴
- صفات ابی طالب عبد مناف
(مخطوط)
< تراثنا
المیشی الغدیری، مزیل حسین بن الله
دته ۲۳۵
- نبوه ابی طالب
< تراثنا
ناصر الرسول ابوطالب
۲۳۶. کاظمین: الامانة العامة للعتبة الكاظمية
المقدسة، ۱۴۳۲ ق. ۳۶ ص.
©
- ناصر کبیر (الاطروش)، سید ابی محمد
حسن ۲۳۷
- فصاحة ابی طالب
< الذریعه ج ۱ ص ۲۲۵
نبل، محمد الريح حمد
۲۳۸. ابوطالب مومن قریش
خارطوم: جمعیت خیریه ثقلین، بی تا.
< کتابشناسی اهل بیت ص ۱۸
نجفی، محمد حافظ
۲۳۹. بوستان آل عمران ج ۱: ایمان ابوطالب
(اردو)
< کتابشناسی اهل بیت ص ۴۰
نرجس، عابده
۲۴۰. نگهبان رسالت
لاهور، ۱۹۹۵ م.
(اردو)
< کتابشناسی اهل بیت ص ۴۲
نسابه، ابی حسن (الحسین)
۲۴۱. رتبة ابی طالب و قریش و مراتب ولده
فی بنی هاشم
< الذریعه ج ۱ ص ۷۷
نص ابی طالب علی النبی
۲۴۲. من کتب الاسماعيلية
< الذریعه ج ۲ ص ۲۵۷
نظرخواهی درباره حضرت ابوطالب
۲۴۳. فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و
حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیهم السلام»، تابستان
۱۳۹۴، ص ۹-۳۳.
مقاله
©
- النعمی، ابی المظفر محمد بن احمد
۲۴۴. اخبار ابی طالب (البهجه)
(رجال النجاشی، چاپ جامعه مدرسیین،

۱۰۵۶ ص ۳۹۵ ج ۲)

نقدی، جعفر < ربیع نزاری، جعفر

نقدی، جعفر < زهرة الادباء

نقوی امروچی هندی، سید ظفر حسن بن

دلشاد علی بن امداد علی ۲۴۵

ایمان ابوطالب علیہ السلام

(؟ اردو)

< تراثنا

نقوی، سید اعجاز حسین

۲۴۶ کفیل رسالت

(اردو)

< تذکره ص ۳۶

نیوبی، گردون

۲۴۷ «ابوطالب عبد مناف بن عبدالمطلب»

دانشنامه اسلام مختصر، وان ورلد،

۲۰۰۲ م. (انگلیسی)

مشخصات اصل اثر:

Newby, Gordon

"Abu Talib Abd Manaf b Abd

al-Muttalib" in A Concise

Encyclopedia of Islam,

Oneworld Publications, 2002,

p. 17.

©

همدانی نجفی، شیر محمد

۲۴۸ حاشیه علی کتاب الحجج علی الزاهد

الی تکفیر ابی طالب

< تراثنا

هندی سندی تتوی حنفی، محمد معین

۲۴۹ بن محمد امین بن طالب الله (م)

(۱۱۶۱ ق.)

اثبات اسلام ابی طالب علیہ السلام

< اهل البيت ص ۱۹ ش ۱۹

هنسوی، سید سبط الحسن

۲۵۰ شهاب ثاقب فی شرح دیوان ابی طالب

(اردو)

(مستدرک اعیان الشیعه ج ۵ ص ۲۲۰)

وات، ویلیام مونتگمری (۱۹۰۹-

۲۰۰۶ م.) ۲۵۱

«ابوطالب»

دانشنامه اسلام، ویرایش دوم، زیر نظر

بیرمن و دیگران، ج. ۱، ص. ۱۵۲-۱۵۳.

لیدن (هلند): بریل، ۱۹۶۰-۲۰۰۷ م.

(انگلیسی)

مشخصات اصل اثر:

Watt, William Montgomery.

"Abū Ṭālib."

Encyclopaedia of Islam, Second Edition. Edited by: P.

Bearman, Th. Bianquis, C.E.

Bosworth, E. van Donzel, W.P.

Heinrichs., Vol. 1, p. 152-153.

Brill Online, 2015.

©

۲۵۱/۱. ترجمه فرانسوی:

"Abū Ṭālib."

Encyclopédie de l'Islam, Vol.1,

Brill Online, 2015

©

۲۵۱/۲. ترجمه فارسی:

«ابوطالب»

دانشنامه ایران و اسلام، زیر نظر احسان

یارشاطر، طهران: بنگاه ترجمه و نشر

کتاب، ۲۵۳۷. ج. ۸. ص. ۱۰۵۹.

- © وحیدی صدر، مهدی
۲۵۲. حضرت ابوطالب
مشهد: مجتمع فرهنگی و موقوفه
حضرت ابوطالب علیه السلام با همکاری عروج
اندیشه، ۱۳۹۲. ۵۲ ص.
- © کودک
۲۵۳. یزدی حائری، سید حسن (واعظ)
منیه الطالب فی ایمان ابی طالب
احتمالا به صورت چاپ سنگی نشر یافته
(الذریعه ج ۲۳ ص ۲۰۴)
۲۵۴. یمانی، قاسم بن احمد
المواهب فی الرد علی من قال باسلام
ابی طالب
قاهره: دار الحرمین، ۱۴۱۶ ق.
< المرشد، ص ۴۳۷.
یونس، ابراهیم
۲۵۵. محمد فی کفالة ابی طالب
قاهره: مکتبه غریب، ۱۹۷۱ م.
- < المرشد، ص ۴۵۱.
۲۵۶. یونسیان، علی اصغر
نیاکان نبوت وامامت (والدین رسول خدا
و امیرالمومنین)
مشهد: یوسف فاطمه، ۱۳۹۰. ۲۵۴ ص.
- Buhl > بوهل
- Fiğlalı > فیغلالی
- Haider, Najam Iftikhar > حیدر،
نجم افتخار
- Rubin > روبین
- Watt > وات